

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław TROCIUK

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, 17 lutego 2004 r.

36362

RPO-426944-III/03/JL

Pani
dr Aleksandra Wiktorow
Prezes
Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
WARSZAWA

Szanowna Pani Prezes,

Uprzejmie informuję Panią Prezes, że do Rzecznika Praw Obywatelskich skarżą się osoby, którym organy rentowe odmawiają ponownego ustalenia wysokości emerytur z uwzględnieniem uchwały Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2002 r., sygn. akt III UZP 7/02, (OSNP 2003 nr 14, poz. 338). Dotyczy to osób, które wnioski o zamianę rent z tytułu niezdolności do pracy na emerytury zgłosiły przed 1 stycznia 1999 r. i przed tą datą powstało u nich prawo do emerytur.

W związku z tym pragnę uprzejmie przypomnieć, że w odpowiedzi na wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 11 kwietnia 2003 r. Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Pan Krzysztof Pater, wyraził zgodę na realizację przez Zakład tej uchwały. Oznaczało to, że przy ustalaniu wysokości emerytury osoby, która mając ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy wnioskuje o przyjęcie za podstawę wymiaru emerytury podstawę wymiaru renty, składnik emerytury wynoszący 24% kwoty bazowej oblicza się na podstawie kwoty bazowej obowiązującej w dacie zgłoszenia wniosku o emeryturę.

Dodać należy, że Rzecznik w swoim wystąpieniu postulował konieczność respektowania powyższej uchwały zarówno do emerytów, którzy nabyli prawo do emerytur

na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.), jak i na podstawie przepisów wcześniejszych tj. art. 8 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent ... (Dz.U. Nr 104, poz. 450 ze zm.), a także do osób, które przed przejściem na emeryturę pobierały świadczenia przedemerytalne na podstawie przepisów o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu, bowiem wszystkie te przepisy analogicznie regulują sprawę podstawy wymiaru przy zamianie ich świadczeń na emerytury.

Jako uzasadnienie potrzeby stosowania uchwały do wszystkich tych sytuacji przytoczone zostało stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w postanowieniu z dnia 3 marca 1999 r., sygn. akt III ZP 1/99, (OSNAPiUS 1999 nr 19, poz. 620), zgodnie z którym osobie, która uprzednio miała przyznaną rentę inwalidzką przyjmuje się podstawę wymiaru tej renty w wysokości uwzględniającej ostatnią waloryzację, przy zastosowaniu kwoty bazowej obowiązującej w dacie zgłoszenia wniosku o emeryturę, bowiem ani art. 8 ust. 1 pkt 1, ani art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 października 1991 r. nie upoważnia do stosowania innych zasad ustalania kwoty bazowej.

Powyższe stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w uzasadnieniu postanowienia zostało następnie przyjęte i stosowane przez sądy niższych instancji w odniesieniu do stanu prawnego sprzed 1 stycznia 1999 r. Z tego względu uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2002 r. jest kontynuacją wcześniejszego poglądu Sądu Najwyższego w tej sprawie.

W udzielonej odpowiedzi Pan Minister Krzysztof Pater poinformował Rzecznika, że w piśmie z dnia 27 czerwca 2003 r. skierowanym do Pani Prezes wyraził zgodę na załatwianie przez oddziały ZUS wniosków w tej sprawie zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego.

Odpowiedź nie nasuwała zatem wątpliwości, że Minister w pełni podzielił pogląd Rzecznika i że przekazana Zakładowi decyzja dotyczy wszystkich emerytur przyznanych zamiast rent z tytułu niezdolności do pracy.

Tymczasem okazuje się, iż Zakład realizuje uchwałę tylko wobec osób, u których prawo do emerytury powstało od 1 stycznia 1999 r., a więc pod rządami ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W wyniku takiego stanowiska Zakładu powstaje zatem sytuacja, że wobec tej samej grupy osób, które zamieniły renty z tytułu niezdolności do pracy na emerytury, stosuje się odmienne zasady ustalania świadczeń, które nie wynikają z przepisów prawa, lecz z przyjętych przez Zakład zasad postępowania. Oczywiście takie osoby wnoszą odwołania od niekorzystnych decyzji i sądy zostaną obciążone niepotrzebnie kolejną liczbą spraw.

Dlatego też działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147) uprzejmie proszę Panią

Prezes o podjęcie stosownych decyzji, umożliwiających załatwienie tego rodzaju spraw wobec wszystkich osób pobierających emerytury, niezależnie od daty powstania prawa do tego świadczenia.

Z wyrazami szacunku

/-/